

Güzel şeyleri Allah'tan değil sebeplerden bilmek küfür iken, ölüm gibi bir şeyi Allah'tan bilmeyip, şikayeti sebeplere, hastalıklara yapmak nasıl küfür olmuyor?

Tesir-i hakiki noktasından, hayır da şer de Allah'tandır; yani yaratmak Allah'a mahsustur. Hayrı Allah'a verirken; şerrin yaratılmasını sebeplere vermek, aynen şirk ve küfürdür. Hatta Mecusiler şerrin yaratılmasını Allah'a vermemek için Ehriman namında bir ilah tasavvur etmişlerdir. Böyle bir dalalete gitmelerinin sebebi; şerrin yaratılmasını şer telakki etmeleridir. Halbuki Üstad'ın veciz ifadesi ile; **"Halk-ı şer, şer değil, kesb-i şer, şerdir."** yani şerri yaratmak şer değil, şerri tercih edip ona tevessül etmek şerdir.

Üstad Hazretleri bu meseleye şu şekilde işaret ediyor:

"İşte bu sır Mecusîlerde inkişaf etmediği içindir ki, kâinatta 'Yezdan' namıyla bir hâlık-ı hayır, diğeri 'Ehriman' namıyla bir hâlık-ı şer itikad etmişlerdir. Halbuki onların 'Ehriman' dedikleri mevhum ilâh-ı şer, bir cüz-ü ihtiyariyle ve icadsız bir kesble şerlere sebebiyet veren malûm şeytandır."

"İşte, ey ehl-i iman! Şeytanların bu müthiş tahribatına karşı en mühim silâhınız ve cihazat-ı tamiriyeniz istiğfardır ve 'Eûzü billâh' demekle Cenâb-ı Hakka ilticadır. Ve kaleniz Sünnet-i Seniyyedir."(1)

Aslında yaratma noktasından şer ve çirkin diye bir şey yoktur. Her şey ya bizzat güzel ve hayırdır, ya da neticeleri itibarı ile güzel ve hayırdır. Lakin insanlar bu manayı tam göremedikleri için, Allah zahirde şer ve çirkin gibi duran şeylerle arasına sebepleri perde olarak koymuştur. Yoksa sebepleri mucid ve yaratıcı olarak tayin etmemiştir. Yani şerlerin yaratılması tamamen Allah'ın kudreti ile, sebepler sadece bir bahane, bir perdedir. Perde olması da haksız şikayet ve tenkitlerin önlenmesi içindir. Üstad'ın şu ifadeleri meseleyi gayet güzel bir şekilde izah edip özetliyor:

"Evet, izzet ve azamet ister ki, esbab perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında. Tevhid ve celâl ister ki, esbab ellerini çeksinler tesir-i hakikîden."(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Lem'alar, On Üçüncü Lem'a.](#)

(2) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Lem'alar.](#)